

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך ז, תשט"ז

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

מעניינים מאוד הפרקים על שמות סמליים (פרק ט') ועל „מלחמת השחרור ושמות מקומות בישראל“ (פרק י"א). יש ששם יישוב אחד נזכר פעמים אחדות בספר, פעם לפי מקורו הספרותי ופעם לפי תוכנו ורקעו ההיסטורי. בכל פרק ופרק מתחלק החומר לפי חלקי הארץ והוא מלווה הסברה וציורים מאלפים. פרק מיוחד (י"ב), המוקדש למיון ע"פ צורות השמות, והמפתח האלפביתי שבסוף — עושים את הספר המעניין למכשיר שימושי בידי הקורא.

ה ע ר ו ת

לרשימתו של י' שנהר

חידושי לשון וניב של מר שנהר, הכלולים בחוברת ס"ז של „לשונונו לעם“, יש מהם שהנם בגדר הצעה והשימוש בהם תלוי בשילוב הדברים, ויש הקולעים למטרה במובהק וניתנים להשתבץ על נקלה בלשון הדיבור והכתב. מאלה הנני מעוניין במיוחד בשני הפעלים „עָנַת“ ו„סָהַד“, אשר לראשון — עיניי ואוזניי סולדות בחידוש סר־הטעם „עָנְפִין“, „מעודכן“ וכיו"ב. שאלתי היא: האם כבר ניסה מישהו לצאת בעקבות שנהר ולהשתמש ב„עָנַת“, ומה דעת הבלשנים על כך?

משה שרת

בתלמוד. נדמה שטעות היא. בעל המחקרים על ארץ־ישראל הוא ר' צבי הירש הילדסהיימר, בנו של ר' עזריאל.

לעניין "עגלה, פרה ומבכירה"

מאמרו של מר משה סתוי, שנדפס בקונטרס הקודם של "לשוננו לעם", נכתב לפי בקשת המזכירות המדעית של האקדמיה, לאחר שנתבקשה מטעם משרד החקלאות לחוות דעה בעניין הנידון.

לפרט הנידון (שם, עמ' 14, סי' 4) מוסיף מר סתוי :
כל שיני החלב הן שמונה, והן קבועות בלסת התחתונה ומשמשות כשיניים חותכות. בלסת העליונה אין בכלל שיניים חותכות. ומכאן תשובה למי ששואל, מדוע מתייחסת הלחיכה לבקר ולבהמה הדקה, כמו "כלחך השור את ירק השדה" (במד' כב ד) — משום שאין להם שיניים חותכות עליונות, והם נעזרים בלשון הארוכה והגמישה לתלוש את העשב על שרשיו. מכאן, שאין לפרש לחך — נגס בשיניו ולעס.